

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ ЖЪЛТОТО ЛИЦЕ

Превод от английски: Илия Азанов, —

chitanka.info

Като публикувам бележките си за случаи, в които необикновените дарби на моя приятел са ме направили свидетел на странни драми, а понякога и актьор в тях, съвсем естествено е, че подбирам преди всичко успехите на Шерлок Холмс. Причината е не толкова грижа за името му, колкото това, че не успееше ли той, обикновено никой не бе в състояние да продължи разследването и историята просто оставаше без заключение. Много рядко се случваше истината все пак да излезе наяве. От пет-шест такива случая най-интересните са „Ритуалът на рода Мъсгрейв“ и този, който започвам да разказвам сега.

Шерлок Холмс не обичаше физическите усилия заради самите тях. Малцина бяха в състояние да разгърнат по-голяма физическа сила и той несъмнено беше блестящ боксьор, но на гимнастиката и на другите безцелни телесни упражнения гледаше като на хабене на енергия, нужна за случаите, когато я изискват дългът или обстоятелствата. Тогава не знаеше умора. Издръжливостта и тренираността му бяха наистина смайващи, а при това се отличаваше с крайно въздържан начин на живот, едва ли не с аскетизъм. Единственият му порок бе употребата на кокаин от време на време, а и него вземаше само като лек против еднообразието на живота, между две приключения, когато не намираше нищо интересно във вестниците.

Веднъж в ранна пролет той все пак почувства необходимост от отдих — дотам, че ми предложи да се разходим в парка, където вече се подаваха първите светлозелени листенца и дългите лепкави пъпки на кестените. Два часа бродихме по алеите и почти през цялото време мълчахме, като хора, които твърде добре се познават. Едва към пет часа се прибрахме на улица „Бейкър“.

— Ще прощавате — посрещна ни на входа нашият прислужник.
— Един господин ви чакаше.

Холмс ме изгледа с укор.

— Ето какво става, като се разхождаш следобед. Отдавна ли си отиде?

— Доста отдавна.

— Ти помоли ли го да почака?

— Помолих го и той чака.

— Колко време?

— Половин час, сър. Не го сдържаше и през цялото време ходеше напред-назад из стаята като луд. От коридора го чувах. По едно време изхвъркна и извика: „Няма ли най-сетне да дойде?“ Точно тъй рече. Викам му да почака още малко, пък той ми вика, че се задушавал вътре и щял да излезе на чист въздух. Обеща да дойде пак. Не можах да го задържа.

— Добре, добре — отвърна Холмс, докато влизахме в стаята. — Жалко, че не ни е изчакал, Уотсън. Ако се съди по Нетърпението му, работата навярно е доста важна. Ха, тая лула на масата май не е твоята? Явно той я е забравил. Доста добра лула с дълъг мундщук от онова, на което пушачите викат „кехлибар“. Всъщност в Лондон едва ли са много лулите от истински кехлибар. Някои си мислят, че истинският кехлибар се познава по пленените в него мушици, и търговците отдавна предлагат изкуствен кехлибар с изкуствени мухи в него. Явно нашият посетител е бил много развълнуван, щом е оставил лулата си, на която толкова държи.

— Откъде знаеш, че държи на нея? — запитах.

— Нова, такава лула струва не повече от шест-седем шилинга. Както виждаш, счупена е на две места — и дървената част, и кехлибареният мундщук. Поправена е със сребърни пластинки, като е много вероятно поправките да са излезли по-скъпо от нова лула. Очевидно собственикът ѝ я цени много, иначе щеше да си купи друга.

— Още нещо? — попитах, като видях, че Холмс продължава да разглежда лулата с характерната си съсредоточеност.

Държеше я високо и я почукваше с дългия си тънък пръст като професор, който изнася пред студентите анатомична лекция за някоя кост.

— За мен тая лула е много интересна — заяви той. — Подобно на джобните часовници и връзките за обуца лулите попиват характера на стопанина си. Притежателят на тази е доста силен човек, левак с превъзходни зъби, не обръща особено внимание на облеклото си и разполага с достатъчно средства.

Приятелят ми изрече всичко това нехайно, но забелязах, че ме поглежда крадешком, за да се увери, че го слушам внимателно.

— И ти мислиш, че човек, който разполага с достатъчно средства, ще пуши лула за седем шилинга?

— Една унция от тази смес струва осем пенса — рече Холмс, след като изтърси на дланта си малко от останалия нагар. — Дори за половината от тези пари може да се купи чудесен тютюн. Човек, който има възможност да харчи толкова за тютюн, може да си позволи да не мисли особено за икономии.

— А другото?

— Има навика да пали лулата си от лампа или от газова горелка. Погледни как е обгорена от едната страна. Това с кибрит не може да се получи. Но ако си палиш лулата от лампа, няма начин да не я обгориш. Обгарянето е от дясната страна на лулата. Опитай да запалиш от лампа лулата си и ще се убедиш, че държиш ли я в дясната ръка, неволно ще поднесеш към пламъка лявата ѝ страна. Разбира се, понякога може да се случи да я запалиш и отдясно, но много рядко. Освен това виж колко е изгризан мундщукът, а това може да го направи само силен и енергичен човек със здрави зъби. Ако не се лъжа обаче, чувам стъпките му по стълбите и се надявам, че ни предстои да се занимаем с нещо по-интересно от лулата му.

В следващия миг вратата се отвори и се показа висок млад мъж. Беше облечен добре, но без особена грижа, в тъмносив костюм. Стискаше в ръка мека кафява шапка. Изглеждаше трийсетгодишен, но всъщност беше с няколко години по-възрастен.

— Простете, почуках ли на вратата? — попита с тревога, спирайки на прага, и без да дочака отговор, добави: — Да, разбира се. Малко съм разтревожен и затова ви моля да ме извините за разсеяността — той прокара ръка по челото си в нервен развълнуван жест и се строполи в креслото.

— Както виждам, не сте спали няколко ноци — каза Холмс с предразполагащия си глас. — Безсъницата съсипва нервите повече и от най-тежката работа, повече дори от гуляите. Позволете да ви попитам с какво мога да ви бъда полезен?

— Идвам при вас за съвет, сър. Не знам какво да направя, животът ми се разпада на парчета.

— Искате да ме използвате като полицейски агент?

— Не, нуждая се от мнението ви като житейски опитен човек. Искам да знам как да постъпя нататък. Само вие можете да ме посъветвате.

Говореше запънато, с насечени кратки фрази и ми се струваше, че в сегашното му състояние дори самото говорене го затруднява.

— Въпросът е извънредно деликатен — каза той. — Не е лесно да се говори за семейни неща. Мъчително е да обсъждаш с човек, когото виждаш за пръв път, поведението на собствената си жена. Направо е ужасно! Но не мога повече да издържам, нямам сили и трябва да се посъветвам с някого.

— Драги господин Грант Мънроу... — започна Холмс.

Посетителят скочи като ужилен от стола.

— Откъде знаете името ми? — извика той.

— Ако искате да минавате инкогнито — усмихна се Холмс, — съветвам ви да не пишете името си от вътрешната страна на шапката или поне да я показвате само отвън. Двамата с моя приятел сме изслушали в тази стая немалко съкровени тайни и сме имали късмета да разрешим затрудненията на мнозина. Надявам се, че ще успеем да помогнем и на вас. Както ми се струва, работата не търпи отлагане, затова ви моля незабавно да ни разкажете всички факти.

Посетителят още веднъж прокара ръка по челото си, сякаш се опитваше да си събере мислите. От всяко негово движение и мимика личеше, че е сдържан, горделив по природа човек, с неохота излагащ интимните си терзания. Най-сетне махна енергично и заразказва.

— Фактите са следните, господин Холмс. От три години съм женен. През цялото това време се обичаме със съпругата ми и живеем неразделни. Не сме се карали, не сме имали и сянка на неразбирателство. И изведнъж от понеделник насам сякаш стена се издигна помежду ни. Чувствам, че в живота й, във всичките й мисли присъства нещо чуждо, неизвестно за мен, сякаш това вече не е моята жена, а някаква непозната, срещната на улицата. Отчуждихме се и искам да разбера защо. Преди да продължа, искам да уточня, господин Холмс, че Ефи ме обича. Не допускам дори мисълта, че може да не е така. Обича ме с цялото си сърце, с цялата си душа, навярно по-силно от всякога. Зная го... чувствам го. Това не подлежи на съмнение. Един мъж усеща кога жена му го обича. Но между нас се появи някаква тайна и животът ни вече никога няма да е същият.

— Разкажете все пак фактите, господин Мънроу — подкани го Холмс с известно нетърпение.

— Да, ще ви разкажа всичко, което знам за Ефи. Когато се запознах с нея, беше съвсем млада вдовица, на двайсет и пет години. Тогава се казваше госпожа Хебрън. Пристигнала в Америка в невръстна възраст и живяла в град Атланта, там се омъжила за някой си Хебрън, адвокат с нелоша клиентела. Имали едно дете, но в града пламнала епидемия от жълтеница и двамата, съпругът и детето, починали. С очите си видях смъртния акт. След това злощастие Ефи напуснала Америка с леля си, стара мома, и се заселила в Пинър, в Мидълсекс. Мъжът ѝ оставил капитал от четири хиляди и петстотин лири, който е сполучливо вложен и носи по седем процента годишно. Беше живяла половин година в Пинър, когато се запознах с нея. Обикнахме се веднага и след няколко седмици се венчахме. Понеже аз търгувам с хмел и получавам седемстотин-осемстотин лири чист доход, наехме една извънградска къща в Норбъри за осемдесет лири годишно. Селцето е приятно, освен това е близо до града. Недалеч от нас има странноприемница и две къщи, а от другата страна, отвъд една нива, се издига самотна виличка, обърната към нас с фасадата си. Други пострройки няма почти до самата гара. През останалите сезони работата ми изисква да съм често в града, но лете е по-малко и мога напълно да се наслаждавам на селския живот с жена си. Както ви казах, никаква сянка нямаше в отношенията ни, преди да започне тази объркана история. Преди да продължа, съм длъжен да уточня нещо. Когато се оженихме, Ефи настоя да прехвърли на мен всичките си средства. Аз не бях много съгласен, защото знаех, че има рискове, ако работите ми тръгнат зле. Но тя много държеше на това, така че накрая се съгласих. И ето че преди месец и половина тя дойде при мен. „Джак, нали каза, че когато ми дотрябват пари, мога да ти поискам.“ „Разбира се — отвърнах, — те са си твои.“ „Дай ми, моля те, сто лири.“ Позачудих се, защото помислих, че сумата е голяма за нова дреха или за някаква друга женска прищявка. „Защо са ти толкова пари?“ — запитах. „Нали каза — въздъхна тя, — че ще си мой banker, а bankerите никога не задават такива въпроси на клиентите си.“ „Щом са ти нужни, ще ти ги дам, разбира се“ — отвърнах. „Наистина са ми нужни.“ „А ще ми кажеш ли за какво?“ „Някой ден ще ти кажа, Джак, но сега не мога.“ Трябваше да се задоволя с толкова. За пръв път тя криеше нещо от мен. Написах ѝ чек и повече не я питах. Може би това няма нищо общо с онова, което се случи после, но все пак държах да

ви го разкажа. Както споменах, недалеч от дома ни има една самотна виличка. Само че по средата е нива и от нашата къща не може да се стигне направо до нея, а трябва да се тръгне по шосето и после да се свие по една пътека, която минава през хубава горичка шотландски ели. Обичам да се разхождам там, в сянката на големите дървета. Виличката остана незаета в продължение на осем месеца. Тя е приятна двустайна постройка със старинна портичка, покрита с пълзящи храсти. Често съм си мислил как приятно може да се живее в нея. Най-неочаквано в понеделник вечерта, както правех обичайната си разходка, срещнах на пътеката празна кола, която явно се връщаше от виличката, а на тревата до входа видях няколко невнесени куфара. Явно някой най-сетне бе наел виличката. Поспрях се, защото няхах бърза работа, дори надзърнах и през прозореца, за да видя какви хора щяха да ни бъдат съседи. Изведнъж осъзнах, че от един от горните прозорци ме гледа някакво лице. Не зная, господин Холмс, дали ще ме разберете, но от този поглед по цялото ми тяло полазиха мравки. Бях доста далеч и не можах да различа чертите, но ясно долових в това лице нещо неестествено, нечовешко. Направих няколко крачки, за да го разгледам по-добре. В същия миг лицето изчезна, и то много рязко, сякаш някой го издърпа в тъмната стая. Постоях пет минути с надеждата пак да се появи, като се опитвах да анализирам усещането си. Не бих могъл да кажа на мъж или на жена беше това лице, видях го твърде отдалеч. Но най-вече цветът му ме порази. Беше зловещо, мъртвешки жълто, с нещо застинало, подчертано неестествено. Така се слисах, че реших да науча нещо повече за новите обитатели на виличката. Приближих се и почуках на портичката, която незабавно се отвори. Показа се едра възрастна жена с грубо свирепо лице. „К’во желайте?“ — попита със силен северен акцент. „Аз съм ваш съсед — казах и магнах към къщата си. — Видях, че се нанасяте, и реших да ви попитам имате ли нужда от помощ...“ „Ако имахме, да сме си поискали!“ — изръмжа тя и захлопна вратата под носа ми. Тръгнах си объркан и смутен. Цялата вечер се мъчех да мисля за друго, но в съзнанието ми отново и отново се появяваха видението на прозореца и смръщената старица. Реших нищо да не казвам на жена ми, защото е нервна и лесновъзбудима и не исках да я тревожа с впечатленията си. Преди да заспим, ѝ споменах, че във виличката са се настанили хора. Тя не каза нищо. Обикновено спя много дълбоко. На домашните ми е

известно, че нищо не може да ме събуди. Не зная дали заради възбудата от странния инцидент или заради нещо друго, но онази нощ спях значително по-неспокойно. По някое време в просъница осъзнах, че някой ходи из стаята. Пробуждайки се постепенно, видях, че жена ми, напълно облечена, тъкмо си слага наметало и шапка. Устните ми неволно промърмориха някакви несвързани думи на изненада, когато изведнъж през полуотворените си клепащи зърнах лицето ѝ, осветено от свещта, и се сепнах. Не я бях виждал с такова изражение... дори не подозирах, че може да изглежда така. Лицето ѝ бе бледо като на мъртвец, тя трепереше и се задъхваше, непрекъснато поглеждаше към кревата, очевидно опасявайки се да не ме събуди. След като се убедих, че спя, се измъкна безшумно от стаята и след няколко минути чух входната врата да изскърцва. Седнах на кревата и дори почуках по таблата, за да се уверя, че не сънувам. Беше три часа. Какво би могла да прави съпругата ми навън в този час? Седях така двайсетина минути, като се губех в догадки и се опитвах да намеря някакво обяснение. Но колкото повече мислех, толкова по-необяснимо ми се струваше всичко. Съвсем се бях оплел в догадките си, когато входната врата се хлопна тихо и стълбата заскърца. „Къде беше, Ефи?“ — попитах, когато жена ми влезе. Тя потрепери от главата до петите и от гърдите ѝ се изтръгна приглушен вик. Този вик съвсем ме изкара от равновесие, защото говореше за несъмнената ѝ вина. Жена ми винаги е била пряма, открита, и сега това крадливо промъкване, стряскането, викът, когато собственият ѝ съпруг говореше с нея, очевидно я уличаваха. „Не спиш ли, Джак? — с нервен смях извика тя. — Пък аз мислех, че нищо не може да те събуди.“ „Къде беше?“ — отново попитах строго. „Нищо чудно, че си изненадан — каза тя, докато развързваше с треперещи пръсти връзките на наметалото си. — Не ми се беше случвало такова нещо. Изведнъж ми стана страшно задушно в стаята. Щях да се задуша, ако не бях изляза да подишам чист въздух. Постоях малко пред вратата и сега ми е много по-добре.“ През цялото време, докато говореше, не ме погледна нито веднъж в очите, а в гласа ѝ се долавяха непознати за мен нотки. Очевидно не говореше истината. Не казах нито дума, просто се обърнах с лице към стената, изпълнен с хиляди смразяващи догадки и подозрения. Какво криеше от мен? Къде беше ходила? Чувствах, че няма да се успокоя, докато не узная истината, и в същото време не исках да подновявам разпита, за да не

започне пак да ме лъже. До сутринта се въртях в леглото, прехвърляйки в съзнанието си различни предположения, едно от друго по-невероятни. Трябваше да ходя в града този ден, но бях толкова разстроен, че не ми се похващаше никаква работа. Жена ми също изглеждаше много разстроена и по изпитателните ѝ погледи, които крадешком отправяше към мен, разбирах, че се измъчва от това глупаво положение, защото чувстваше, че не съм повярвал на обяснението ѝ. На закуска разменихме само две-три откъслечни думи и аз веднага излязох на обичайната си разходка в утринната прохлада. Стигнах чак до Кристъл Палас, прекарах там цял час и се върнах в Норбъри към дванайсет и половина. Пътят ми минаваше покрай виличката, затова спрях за миг и вдигнах очи към горния етаж, търсейки с поглед онова страшно лице, което се бе показвало там предния ден. Можете да си представите изумлението ми, господин Холмс, когато вратата се отвори и от вътре излезе жена ми. Замръзнах изумен на място, но жена ми сякаш се стресна още повече, когато погледите ни се срещнаха, и се разтрепери като лист. Отначало дори понечи да се върне във виличката, но очевидно осъзна колко безполезно би било, и пристъпи напред с бледо като на смъртник лице и подплашени очи, напразно опитвайки се да се усмихне. „О, Джак — каза тя. — Отбих се да проверя дали новите ни съседи не се нуждаят от нещо. Защо ме гледаш така? Нали не си ми сърдит за нещо?“ „Ето къде си ходила нощес“ — казах. „Какво говориш?“ — извика тя. „Тук си идвала, убеден съм. Кой живее тук, при кого ходиш нощем?“ „За пръв път стъпвам тук.“ „Защо ми говориш неща, в които самата ти не вярваш? — викнах аз. — Дори не можеш да си овладееш гласа. Крил ли съм нещо от теб? Сега ще влезе вътре, за да изясня всичко.“ „Не, не, Джак, за Бога, не влизай там!“ — извика тя с неподправен ужас. Когато направих крачка към входа на виличката, тя сграбчи ръката ми и ме затегли с все сила назад. „Моля те, Джак, недей! — викаше тя. — Кълна се, ще ти разкажа всичко след няколко дни, но сега ще стане ужасно, ако влезеш там!“ Опитах да освободя ръката си, но тя се бе вкопчила отчаяно в нея и продължаваше да ме тегли назад. „Повярвай ми, Джак! Няма да съжаляваш. Знаеш, че не бих скрила нищо от теб, ако не се налага, ако не е за добро. От това зависи животът и на двама ни. Прибери се с мен у дома и нещата ще се оправят. Ако влезеш насила в тая къща, между нас всичко е свършено.“ Последните думи

бяха изречени с такава отчаяна решителност, че спрях разколебан пред вратата. „Добре, ще изпълня желанието ти само при едно условие — казах най-сетне. — Можеш да запазиш тайната си, но само ако ми обещаеш, че вече няма да идваш тук нощем и няма да правиш нищо тайно от мен. Готов съм да забравя станалото дотук, ако ми обещаеш, че няма да се повтаря занапред.“ „Знаех си, че не може да не ми повярваш — извика тя с огромно облекчение. — Ще бъде точно както искаш. Нека само да се махнем по-далеч от тая къща!“ — и ме повлече нататък по пътеката. На известно разстояние погледнах през рамо и отново видях на горния прозорец онова зловещо жълто лице. Какво общо имаше жена ми с това създание? А с онази недружелюбна смръщена жена, която ми бе отворила вратата? Нямах да мога да намеря покой, докато не хвърлех светлина върху тази тайнствена история. Два дни си стоях у дома и жена ми явно изпълни обещанието си, защото също не излезе от къщи. На третия ден изживях разочарование, защото се видях, че тържествената клетва е безсилна пред тайнственото влияние, което я теглеше далеч от съпруга ѝ и дълга ѝ. Ходих в града, но се върнах с влака в три без двайсет, а не в четири без четиринайсет както обикновено. Прислужничката ме посрещна в антрето с неспокойно лице. „Къде е господата?“ — запитах. „Май излезе да се разходи“ — отвърна тя. Веднага ме изпълни подозрение. Качих се горе, за да се уверя, че я няма. Случайно погледнах през прозореца и видях прислужничката, с която току-що бях разговарял, да търчи право през нивата към онази виличка. Явно жена ми бе излязла, нареждайки на прислужничката да я предупреди, ако се върна по-рано. Побеснял от гняв, изхвърчах навън, решен да приключа веднъж завинаги с тази комедия. На пътеката се разминах с жена ми и прислужничката, които бързаха към къщи, но не продумах нито дума, дори не се спрях, а продължих към онази виличка, в която се криеше загадката, хвърлила сянка върху семейния ми живот. Без да чукам, натиснах дръжката и влязох. На долния етаж беше тихо. На печката в кухнята свиреше чайник, в една кошница на пода лежеше голяма черна котка, но онази зла старица я нямаше. Надникнах и в другата стая, но и там нямаше никой. Качих се по стълбите, ала и в горните две стаи не видях жива душа. Картините и подредбата бяха съвсем безлични, с изключение на стаята, на чийто прозорец два пъти зърнах онова странно лице. Тя бе подредена грижовно, с вкус и тук подозренията ми

сякаш се потвърдиха, защото на камината стоеше снимка на жена ми в цял ръст, направена по мое желание преди три месеца. Дълго стоях, без да мръдна, за да се убедя, че в къщата наистина няма никой. Тръгнах към дома, смазан от болка. Жена ми ме посрещна във всекидневната, но бях така разстроен и разгневен, че предпочетох да не говоря с нея, и отидох право в кабинета си. Тя влезе подире ми, преди да успея да затворя вратата. „Много ми е мъчно, че наруших обещанието си, Джак, но ако знаеше всичко, щеше да ми простиш!“ „Разкажи ми!“ „Не мога, Джак!“ — извика тя. „Докато не ми кажеш кой живее в малката вила и на кого си дала снимката си, не може да има никакво доверие помежду ни“ — отвърнах и излязох от къщи. Това беше вчера, господин Холмс, оттогава не съм я виждал и не знам нищо повече за тази загадъчна история. За пръв път между нас ляга някаква сянка и съм така разтърсен, че съвсем не знам какво да правя. Днес изведнъж ми дойде на ум, че може би вие ще ме посъветвате, и ето на, дотичах при вас, за да се поставя изцяло в ръцете ви. Питайте ме, ако имате нужда от някакви пояснения. Само кажете ми по-бързо, за Бога, какво да правя, защото не издържам повече.

Двамата с Холмс изслушахме с голям интерес насечения, развълнуван разказ на този твърде възбуден човек. Приятелят ми остана известно време безмълвен и унесен, подпрял с ръка брадичката си.

— Кажете, моля ви — обади се той най-сетне, — сигурен ли сте, че от прозореца ви е гледало човешко лице?

— Трудно е да го заявя със сигурност, защото и двата пъти го зърнах отдалеч.

— Но, изглежда, видът му ви е поразил?

— Да, имаше съвсем неестествен цвят и странно застинали черти. Тръгнеш ли напред, то отскачаше назад и се скриваше.

— Кога точно жена ви взе от вас стоте лири?

— Преди два месеца.

— Виждали ли сте някоя снимка на първия й мъж?

— Не. В Атланта скоро след смъртта му имало огромен пожар и изгорели всичките книжа на Ефи.

— А смъртният му акт? Нали казахте, че сте го виждали?

— Видях препис, издаден след пожара.

— Говорили ли сте с човек, който я е познавал в Америка?

— Не.

— Не ви ли е предлагала да пътувате дотам?

— Не.

— Може би е получавала писма от там?

— Не, поне не ми е известно.

— Благодаря ви. Вече започвам да си изяснявам това-онова. Ако виличката е опразнена, ще ни е трудно, но ако обитателите ѝ, което все пак е по-вероятно, са били предупредени за посещението ви и временно са я напуснали точно преди вие да се появите, скоро ще успеем да изясним нещата. Съветвам ви да се върнете в Норбъри и отново внимателно да огледате прозорците на виличката. Ако ви се стори обитаема, не си правете труд да влизате, а незабавно ни телеграфирайте. Ще бъдем при вас един час след като получим телеграмата, и ще видим какво ще правим.

— А ако е празна?

— В такъв случай утре ще дойда при вас и тогава ще си поговорим. Довиждане и моля ви, не правете нищо прибързано.

— Работата ми се струва мръсна, Уотсън — каза Холмс, след като изпрати до вратата господин Грант Мънроу. — Какво е твоето мнение?

— И аз мисля като теб.

— Намирисва на изнудване.

— Кой може да е изнудвачът?

— Навярно обитателят на прилично подредената стая с нейната снимка на камината. Много ме занимава това зловещо жълто лице на прозореца и няма да се успокоя, докато не разбере за какво става дума.

— Имаш ли вече някакво предположение?

— Да, временно. Но много ще се учудя, ако излезе невярно. Според мен в малката вила живее първият мъж на госпожа Мънроу.

— Защо мислиш така?

— Как иначе да си обясним ужаса ѝ, когато господин Мънроу е поискал да влезе? Според мен нещата стоят така. В Америка първият съпруг на тази жена е развил някакъв наследствен недъг, възможно е да е станал инвалид или невменяем. Тя е избягала от него и се е върнала в Англия със сменено име, за да започне нов живот. След три години втори брак е вярвала, че е в пълна безопасност — на мъжа си е показала смъртния акт на някакъв господин, чието име е приела. И ето

че изведнъж местонахождението ѝ е било открито от първия ѝ мъж или по-вероятно от някоя безскрупулна жена, влязла в заговор с инвалида. Заплашили са я по пощата, че ще пристигнат и ще разкрият всичко. Тя им е изпратила стоте лири, които е взела от съпруга си, за да се откупи. Но те въпреки всичко са пристигнали и когато мъжът ѝ е споменал, че във виличката са се настанили хора, тя е разбрала, че сигурно са преследвачите ѝ. Когато е решила, че мъжът ѝ е заспал, изтичала е дотам, за да ги убеди да я оставят на мира. Понеже не е успяла, е отишла и на сутринта, но е срещнала мъжа си. Обещала му е да не ходи повече там, но след два дни с последна надежда да се избави от мъчителите си отново ги е посетила, като е взела със себе си снимката, която вероятно са ѝ били поискали. По време на разговора е дотичала прислужничката и е съобщила, че господарят се е върнал. Знаейки, че мъжът ѝ няма да закъснее да се появи, госпожа Мънроу е избутала обитателите на вилата през задния вход в горичката. Затова Мънроу не е заварил никого. Ще бъда страшно учуден, ако вечерта продължава да няма никой. Какво мислиш за предположенията ми?

— Че са само предположения.

— Но обясняват всички налични факти. Когато се появят нови, ще трябва да преосмислим теорията си, за да обхванем и тях. Засега нямаме какво да правим, преди да получим известие от нашия приятел от Норбъри.

Не чакахме дълго. Едва бяхме изпили чая си, когато пристигна телеграмата: *Вилата е обитаема. Пак видях на прозореца жълтото лице. В седем Ви чакам на гарата* — пишеше Мънроу.

Наистина ни чакаше на перона, страшно бледен и изтерзан в светлината на гаровите фенери.

— Там са, господин Холмс — каза той, стискайки здраво ръката на приятеля ми. — Видях, че във виличката свети, и отидох да проверя. Да побързаме, за да не избягат.

— Какъв е вашият план? — попита Холмс, докато крачехме в здрача по шосето между двата реда дървета.

— Ако ще и със сила да вляза вътре, за да изясня най-сетне нещата. Вие сте ми нужни като свидетели.

— Твърдо сте решили да постъпите така независимо от молбата на жена ви да изчакате известно време?

— Да, твърдо съм го решил.

— По моему имате право. Всяка истина е по-добра от мъчителните съмнения. Струва си веднъж завинаги да се приключи с неизвестността. Разбира се, каним се безусловно да нарушим законността, но според мен си струва.

Когато свърнахме от шосето по тясната пътека в гората, съвсем притъмня и заръмя ситен дъждец. Господин Мънроу крачеше нетърпеливо напред, ние криво-ляво го догонвахме.

— Онези прозорци отсреща са на моята къща — махна той към светлината между дърветата. — А ето я и виличката.

След поредния завой на пътеката се озовахме пред къщата. Жълта ивица светлина на земята показваше, че входната врата не е плътно затворена, а един прозорец на горния етаж бе ярко осветен. Върху спуснатата завеса премина нечия сянка.

— Ето го онова създание — извика Мънроу. — Нали виждате, че има някой. Хайде сега да си изясним всичко!

Когато пристъпихме напред, от тъмното изникна женска фигура и застана в осветената пътека пред вратата. Не можех да различа лицето ѝ в мрака, но виждах, че се опитва да прегради пътя ни с вдигнати ръце.

— Недей, Джак, моля те! — извика тя. — Предчувствах, че ще дойдеш тая вечер. Помисли още веднъж, мили мой! Повярвай ми пак и няма да съжаляваш.

— Достатъчно дълго ти вярвах, Ефи! — тръсна глава Мънроу. — Остави ме! Трябва да вляза вътре, за да изясня нещата веднъж завинаги — той бутна настрани жена си и ние го последвахме през прага.

В преддверието насреща му се завтече възрастна жена, но той избута и нея и всички тръгнахме нагоре по стълбите. На горния етаж Грант Мънроу отвори вратата на осветената стая. По петите му и ние се вмъкнахме вътре.

Стаята беше чиста, кокетно подредена. На масата горяха две свещи, още две имаше на камината. В ъгъла пред един чин седеше същество, напомнящо момиченце. Когато влязохме, беше с гръб към нас, но видяхме, че е облечено с червена рокля и носи дълги бели ръкавици. В следващия миг извърна към нас глава и аз извиках, стъписан и ужасен. Лицето, което се показа, бе мъртвешки жълто, със съвършено лишени от израз черти. Но след миг загадката се изясни.

Холмс със смях протегна ръка към ухото на детето и сне надянатата на лицето му маска. Показа се прелестно негърче с ослепително бели зъби, което гледаше зачудено изумените ни лица. Аз от сърце се разсмях, но Мънроу стоеше като поразен, разхлабвайки яката на ризата си.

— Господи! — извика той. — Какво значи това?

— Ще ти обясня какво значи — извика жената, която в този миг влезе в стаята с гордо вдигната глава. — Ти насила изтръгна от мен признание и сега нямаш право да се сърдиш. Първият ми мъж умря в Атланта. Но детето ни оживя.

— Твоето дете?

Тя извади голям сребърен медальон, който носеше на гърдите си.

— Никога не си го виждал отворен.

Тя натисна една пружина и капачето на медальона отскочи. Вътре имаше портрет на мъж, хубав и интелигентен на вид, с черти, несъмнено издаващи африканския му произход.

— Това е портретът на Джон Хебрън от Атланта — каза жената, — най-благородния човек на света. Аз пренебрегнах предразсъдъците на нашата бяла раса и се омъжих за него. Нито веднъж не ми се случи да съжалявам за това. Детенцето ни прилича на баща си, а не на майка си, както често се случва при такива смесени бракове. Моята малка Люси е дори по-черна от баща си. Но черна или бяла, тя е моето скъпо момиченце, моята гордост — при тия думи малкото черно създание изтича при майка си и се притисна до полата ѝ. — Оставих я в Америка само защото беше болнава и смяната на климата можеше да ѝ се отрази зле. За нея се грижеше една вярна шотландка, стара наша прислужничка. Не можех и да помисля да я откъсна от детето. После срещнах теб, Джак, и когато се убедих, че те обичам, се побоях да ти кажа истината. Господ да ми прости, страхувах се да не те изгубя и затова не събрах смелост да ти призная за детето. Трябваше да избирам и аз от слабост заминах далеч от моето момиченце. Три години крих от теб съществуването ѝ, но получавах новини от дойката и знаех, че е добре. Обаче не можех да издържам повече, исках да я видя. Колкото и да се опитвах, не можах да преодолея себе си. Пренебрегнах опасностите и писах да доведат детето, макар и за няколко седмици. Пратих на дойката стоте лири и ѝ писах как да се настани в тази виличка, без да дава вид, че ме познава. Стигнах дотам,

че ѝ наредих да не пуска детето през деня навън и да му слага маска и дълги ръкавици, та ако някой случайно го зърне на прозореца, да не разбере, че е негърче. Разбира се, можеше да се измисли нещо поумно, но бях обезумяла от страх да не узнаеш истината. Ти пръв ми съобщи, че в малката вила са дошли хора. Исках да изчакам до сутринта, но не можах да заспя от нетърпение и се измъкнах, знаейки колко трудно се будиш. Готвех се на другия ден да ти кажа всичко, за да решиш как да постъпиш, но ти не искаше да чакаш. След три дни дойката и Люси едва успяха да се измъкнат в гората през задната врата, когато ти се втурна вътре в къщата. Сега вече знаеш цялата истина и мога най-сетне да те попитам как мислиш да постъпиш с мен и с детето ми — и стиснала ръце, тя зачака отговор.

Изтекоха две безкрайни минути, преди Грант Мънроу да наруши мълчанието. Обичам да си припомням отговора му. Той вдигна детето, целуна го, притисна го към себе си, а другата си ръка протегна към жена си и я поведе към вратата.

— По`ще ни удобно да си говорим у дома — каза той. — Не се смятам за много добър човек, Ефи, но все пак мисля, че не съм чак толкова свиреп, та да не можеш да ми се довериш.

Двамата с Холмс ги последвахме навън. Пред прага моят приятел ме дръпна за ръкава и прошепна:

— Струва ми се, че ще сме по-полезни в Лондон, отколкото в Норбъри.

След това не промълви нито дума за случая чак докато късно през нощта не се отправи към спалнята си със запалена свещ в ръка.

— Имам една молба, Уотсън — каза той. — Ако някога ти се стори, че започна да надценявам силите си или че се отнасям с известна небрежност към разследването, тихичко прошепни в ухото ми „Норбъри“. Ще ти бъда безкрайно благодарен.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.